

**TROMS OG FINNMARK
STATSADVOKATEMBETER**

INSPEKSJONSRAPPORT 2023

Sysselmesteren på Svalbard

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag	3
2	Bakgrunn for inspeksjonen	4
3	Gjennomføring av inspeksjonen	5
3.1	Resultatoppfølging.....	5
3.2	Lokale forhold	8
4	Statsadvokatens vurderinger og oppfølging	10

1 Sammendrag

Sysselmasteren på Svalbard er regjeringens øverste representant på øygruppen og har rolle både som politimester og statsforvalter.

Sysselmasteren hadde ved utgangen av 2023 49 åremålsansatte og 41 engasjementstillinger. Kontoret er organisert i tre avdelinger, herunder en miljøvernavdeling, en politiavdeling og en administrasjonsavdeling. I tillegg har Sysselmasteren en stabsenhet som arbeider på tvers av avdelingene.

Politiet på Svalbard har de samme ansvarsområder som politi- og lensmannsetaten på fastlandet. Politiet er fullt integrert i de nasjonale politisystemene som dekker operative og etterforskningsmessige behov. Sysselmasteren på Svalbard har vaktberedskap hele døgnet. Redningstjeneste og beredskap er sammen med etterforskning og straffesaksbehandling de viktigste ansvarsområdene til politiet.

Sysselmasteren hadde pr. november 2023 omlag 182 anmeldte saker, en økning på 12 % sammenlignet med samme periode i 2022. Sysselmasteren oppleves i all vesentlighet til å ha svært dedikerte medarbeidere, med god kvalitet i straffesaksarbeidet. I løpet av perioden fra forrige inspeksjon har restansene blitt arbeidet ned, og på inspeksjonstidspunktet er det kun åtte saker på IPA 3, og ingen på IPA 12.

Sysselmasteren har noen utfordringer med jevnlig turnover som følge av åremål-stillingene. Det arbeides for tiden med instruksjer og rutiner, samt et internt oppslagsverk for bøtesatser særlig knyttet til Svalbard. Dette ser statsadvokaten som svært positivt, og er også i samsvar med oppfølgingspunktet fra forrige inspeksjon der vi så forbedringspotensialer innenfor intern standardisering og formalisering av bøtesatsene

Sysselmasteren har en særegen organisasjonsstruktur og mange virksomhetsområder. Samtidig ser statsadvokaten at fokuset på straffesaksarbeidet er blitt vesentlig bedre og med bedre kvalitet etter at sysselmasteren fikk på plass en fast politiadvokat. På samme måte kan det være hensiktsmessig å vurdere behovet for en dedikert straffesakskonsulent. I dag fordeles dette arbeidet mellom etterforsker, jurist og en sivilt ansatt, som også håndterer utlendingsforvaltning.

Som et ledd i statsadvokatenes fagledelse, og som følge av de endrede delegasjonsreglene, er statsadvokatene i Troms og Finnmark i gang med å opprette et fagforum sakstypen vold i nære relasjoner. Forumet er tenkt for politiadvokatene som jobber med disse sakene fra Finnmark politidistrikt og Troms politidistrikt, samt Sysselmasteren på Svalbard. Forumene skal ledes av en statsadvokat. Målsetningen er å etablere et fast møtepunkt der problemstillinger kan diskuteres.

2 Bakgrunn for inspeksjonen

Sysseimesteren på Svalbard ble sist inspisert av statsadvokatene i november 2021, jf. inspeksjonsrapport av 10. desember 2021. I 2022 ble det gjennomført et digitalt møte, og dette ble også ansett som tilstrekkelig for 2023, med plan om en ny fysisk inspeksjon i 2024.

Med bakgrunn i tidligere inspeksjoner, Riksadvokatens rundskriv nr.1/2023 om mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2023, med videre henvisninger til Riksadvokatens brev av 28. september 2022, med føringer for statsadvokatenes fagledelse i 2023, samt Riksadvokatens rundskriv nr. 3/2020; Statsadvokatenes fagledelse av politiet, hadde vi valgt følgende tema som de mest sentrale for årets inspeksjon:

- Effektivitet og rettssikkerhet i straffesaksbehandlingen, porteføljestyling og restanser
- Mishandling i nære relasjoner
- Arbeidslivskriminalitet
- Alvorlig fiskerikriminalitet

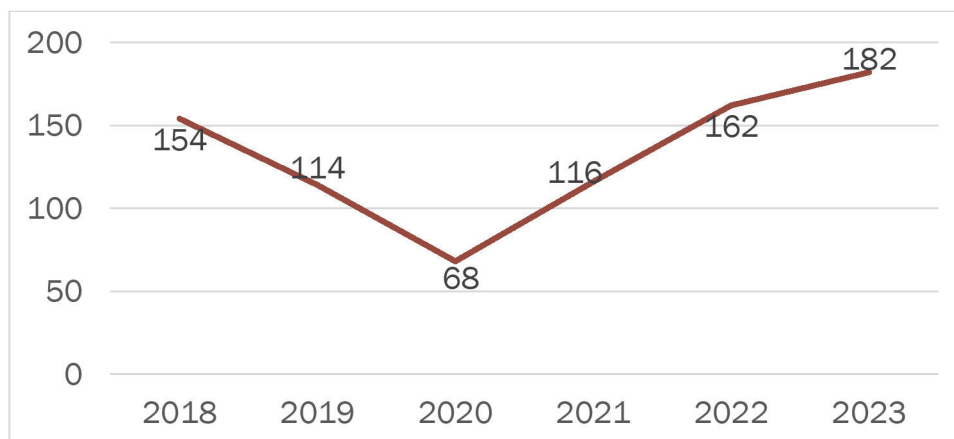
3 Gjennomføring av inspeksjonen

Årets inspeksjon ble gjennomført 23. november på Teams med sysselmesteren, assisterende sysselmester, politifaglig etterforskningsleder, fungerende politiadvokat og etterforsker. Sysselmesteren holdt en presentasjon av situasjonen på Svalbard og om driften av virksomheten. Embetet presenterte distriktets resultater og gjennomgikk restansene slik de fremgår av PSV og PAL for Strasak.

Inspeksjonen ble gjennomført av kst. førstestatsadvokat Kirsti Jullum Jensen og kontorsjef Tine Strømsnes.

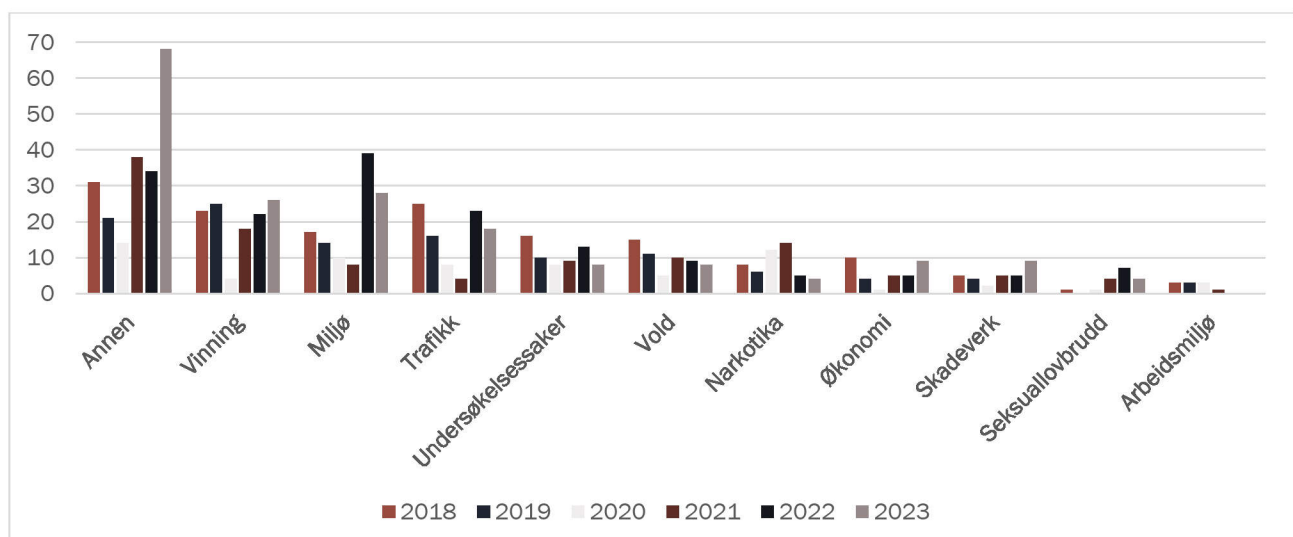
3.1 Resultatoppfølging

Antall anmeldte saker på Svalbard har økt betydelig siden 2020, selv om det totale antall anmeldte saker fortsatt er forholdsvis lavt:

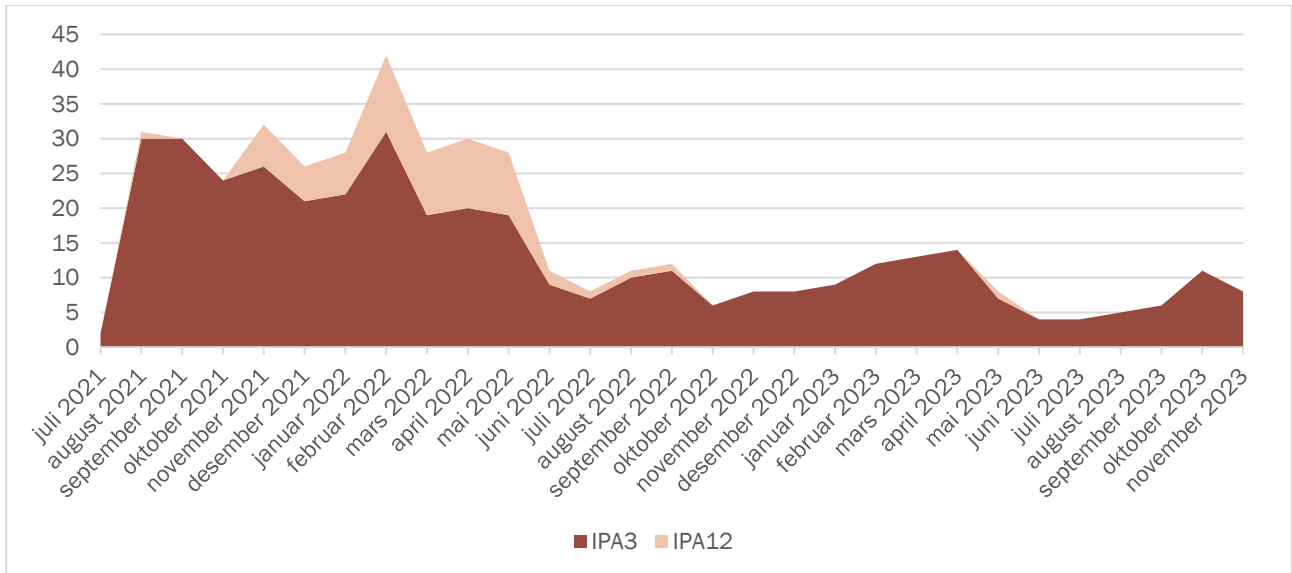
Sysselmesteren rapporterte at mye av økningen skyldes økt bevissthet og fokus på anmeldelser, hvor en større andel saker nå initieres og jobbes fram internt.

Sakene fordeler seg på følgende kriminalitetstyper:

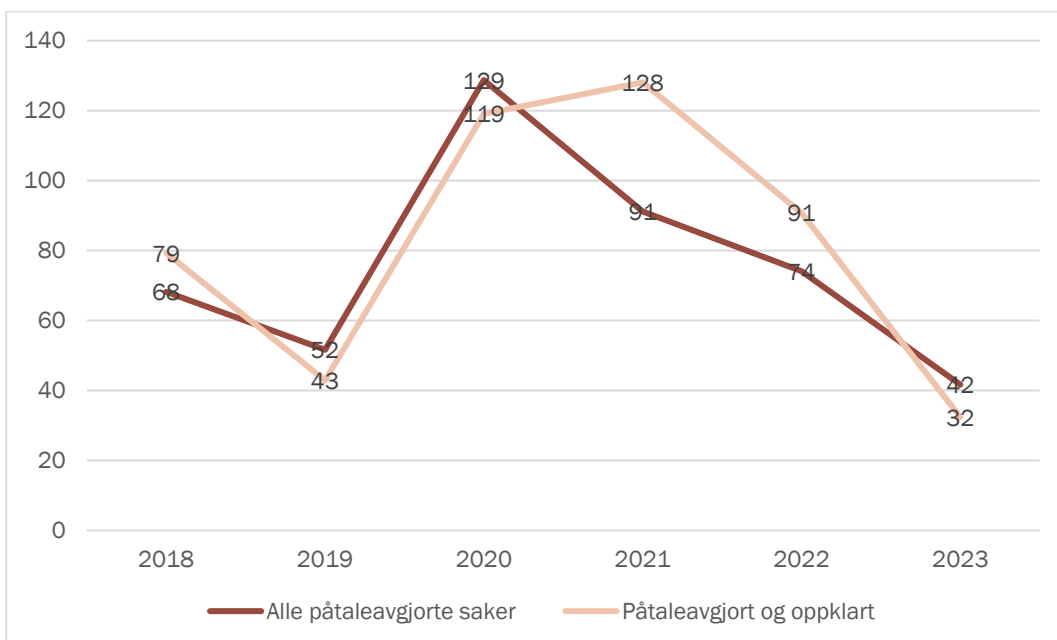
Økningen i annen-sakene gjelder i hovedsak luftfartsloven (turisters dronebruk). I tillegg en del flere våpensaker. Sysseimesteren har initiert økt kontroll av våpen.

Restansesituasjonen har blitt betraktelig forbedret siden forrige inspeksjon i 2021, som vi ser av utviklingen av IPA 3 og IPA 12 for perioden:

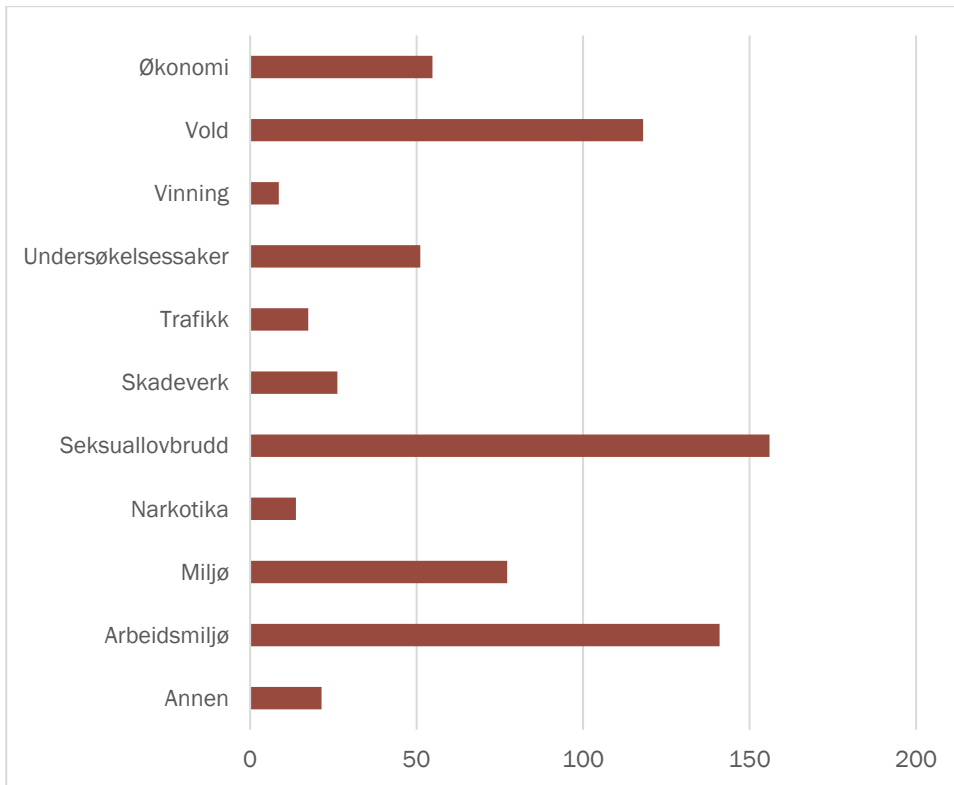

Grafen viser tydelig forbedringene for distriktet etter ansettelsen av fast politiadvokat i 2022.

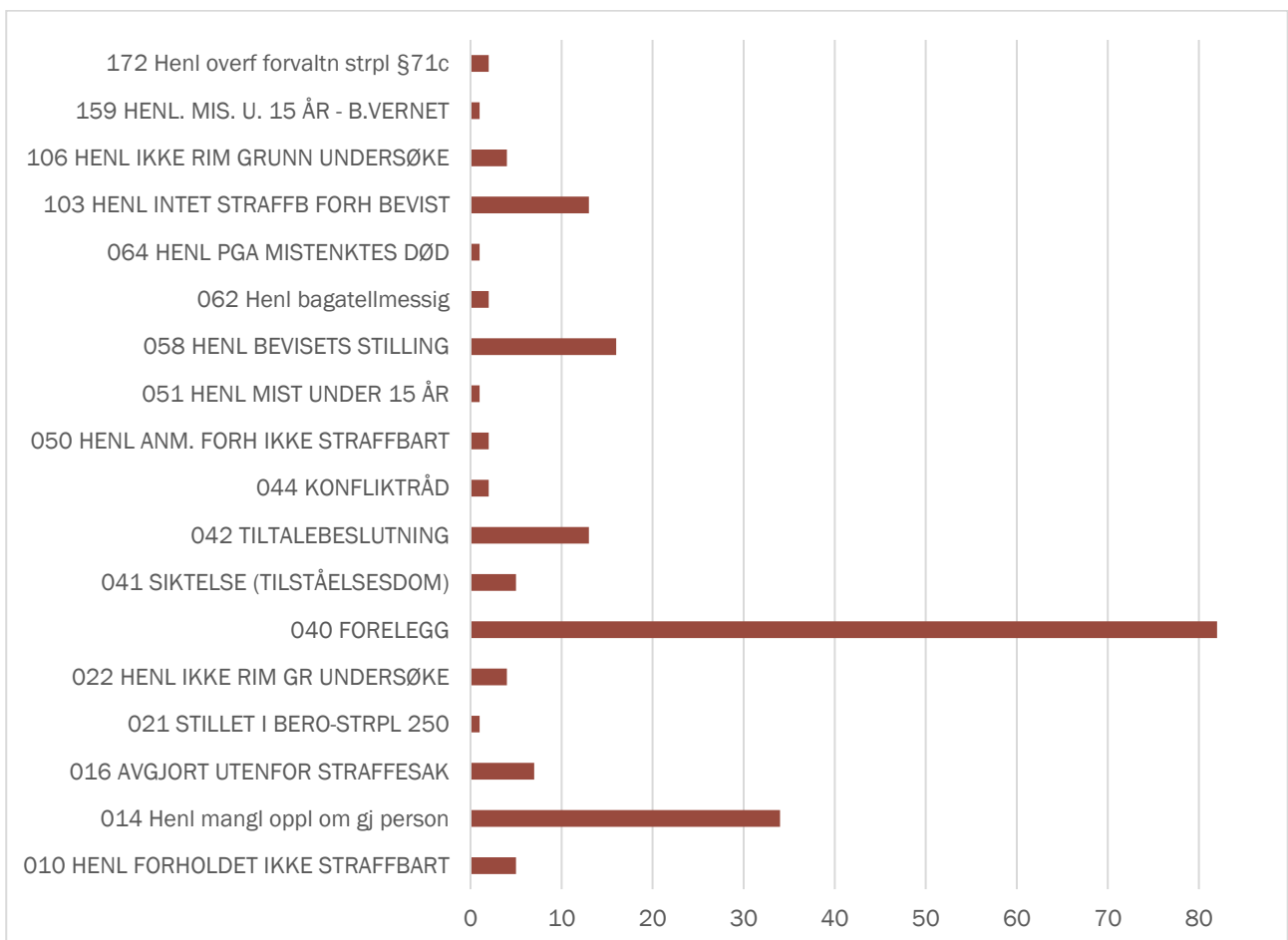
Saksbehandlingstiden for straffesakene har også blitt betydelig redusert:

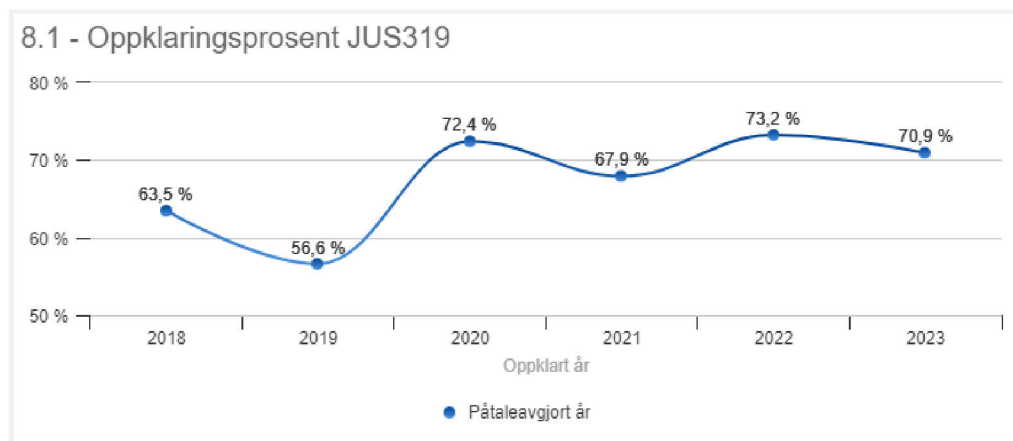
Samtidig, om vi ser nærmere på saksbehandlingstiden for de ulike sakstypene i 2023 ser vi at de mer alvorlige sakene har lengre saksbehandlingstid:

Saksavgjørelser i 2023:

Oppklaringsprosent:

8.3 - Oppklaringsprosent per år og krimtype

Krimtype ^	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Annen	88,2 %	77,3 %	92,3 %	89,5 %	90,0 %	93,9 %
Arbeidsmiljø	40,0 %	100,0 %	0,0 %	100,0 %		
Miljø	75,0 %	64,3 %	63,6 %	42,9 %	85,3 %	72,0 %
Narkotika	33,3 %	85,7 %	60,0 %	95,7 %	20,0 %	50,0 %
Seksuallovbrudd	50,0 %	0,0 %		33,3 %	83,3 %	20,0 %
Skadeverk	50,0 %	0,0 %	100,0 %	25,0 %	71,4 %	77,8 %
Trafikk	93,3 %	71,4 %	81,8 %	75,0 %	80,8 %	94,4 %
Undersøkelsessaker						
Vinning	23,1 %	12,5 %	20,0 %	6,7 %	27,3 %	8,0 %
Vold	61,1 %	93,3 %	100,0 %	100,0 %	84,6 %	75,0 %
Økonomi	30,0 %	0,0 %	50,0 %	40,0 %	25,0 %	50,0 %

3.2 Lokale forhold

Syssemesteren har 106 ansatte og alltid en god beredskap.

Mange utlendinger og stor turistnæring kan gjøre arbeidet med straffesakene utfordrende. Det kan være tidkrevende å få tak i tolk, og mistenkte og vitner har kanskje reist igjen før man rekker avhør.

Syssemestere understreket at de har fokus på kvalitet i sakene.

Selv om det er relativt få saker gjennomfører både Syssemesteren og øvrige kontrolltater jevnlig kontroller av de ulike næringene og generelt av de som ferdes på Svalbard. Dette opplever man har stor forebyggende effekt.

En av områdene som anses som risikoutsatt er gruvedriften. Arbeidstilsynet har tett oppfølging her.

Syssemesteren samarbeider for øvrig godt med de ulike tilsynsmyndighetene, samt med politiet i Troms, og Kripas, ved behov. I tillegg opplever man også et godt samarbeid med russisk side, om enn noe endret den siste tiden.

For tiden er assisterende sysselmester i gang med arbeidet med eget påtaledirektiv, dette oversendes statsadvokaten når det er ferdigstilt.

Hva gjelder eventuelle fiskerisaker så er ikke dette særlig aktuelt (ingen mottak på øyene, og det meste av fisket sokner til Troms pd). Ellers er det Kystvakten som følger opp på havet.

Sysselmesteren mottar et par NCMEC-saker pr år og har ellers fokus på vold i nære, i tråd med mål og pri.

En egen straffesaksinstruks er utarbeidet, i tillegg til at det nå jobbes ned et oppslagsverk for bøtesatser.

Sysselmesteren har noen tekniske utfordringer grunnet at de ikke er tilknyttet ESAS, og de har heller ikke digital løsninger for å sende forelegg direkte selv.

Det jobbes for øvrig for å få sanksjonsmuligheter hos forvaltningen.

4 Statsadvokatens vurderinger og oppfølging

Side forrige inspeksjon opplever statsadvokaten en positiv forbedring i arbeidet med straffesakene. Ansettelse av politiadvokat har vist seg å være avgjørende for å sikre kvalitet og effektiv behandling av straffesakene.

Syssemesteren oppleves å ha god oversikt over hva som skjer på Svalbard, og det er svært positivt at straffesaksinstruks er utarbeidet samt påtaledirektivet som er under arbeid.

Ledelsen i må følge utviklingen i straffesaksbehandlingen fremover og se til at det nye påtaledirektivet blir implementert.

I forhold til saksbehandlingstid kan distriktet med fordel jobbe mot noe kortere saksbehandlingstid i de alvorlige volds- og seksuallovbruddsakene.

Det gis ingen pålegg om oppfølgingspunkter.